

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 4

Ενότητα 6: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στην Κρανιοεγκεφαλικές Κακώσεις -2

Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 4

Ενότητα 6: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Κρανιοεγκεφαλικές Κακώσεις -2.

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Ανάπτυξη και στοιχειοθετημένη επιστημονικά χρήση των μεθόδων θεραπευτικής παρέμβασης και υλικών για την ανάταξη των διαταραχών σε ΚΕΚ.

Περιεχόμενα ενότητας

- Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ
- Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ
- Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ
- Εκπαιδευτικά Βίντεο

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (1 από 10)

- Ο λογοθεραπευτής στα πρωτογενή στάδια της θεραπείας που καλύπτονται από την επέμβαση και την συντηρητική διατήρηση της υγείας του ασθενή αναλαμβάνει έναν διττό ρόλο πολύ σημαντικό για την εξασφάλιση της ποιότητας της ζωής του ασθενούς και της οικογένειάς του καθώς και για την ομαλή επαναφορά του ασθενούς στον κοινωνικό ιστό.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (2 από 10)

- **Ολιστικό/εκτενές μοντέλο θεραπείας:** Το μοντέλο αυτό αποτελεί ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα θεραπείας το οποίο λαμβάνει υπόψη ολόκληρο το άτομο μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας, του σπιτιού, της κοινωνίας και της εργασίας. Ανεξάρτητα από το πλαίσιο, ο λογοθεραπευτής θα εργαστεί σαν μέλος μιας ομάδας από επαγγελματίες που θα συντονίσουν τις προσπάθειές τους για να απευθυνθούν στις ανάγκες του ασθενούς.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (3 από 10)

- **Μοντέλο νευροσυμπεριφορικής αντιμετώπισης:** Με βάση αυτό το μοντέλο ανεπιθύμητες συμπεριφορές (π.χ. αδυναμία αντίληψης γνωσιακού ελλείμματος), οι οποίες παρατηρούνται σε ασθενείς με εγκεφαλική κάκωση, τροποποιούνται με την εκμάθηση συμπεριφορών που ενισχύουν την εκδήλωση της επιθυμητής συμπεριφοράς και μειώνουν τη συχνότητα εκδήλωσης συμπεριφορών που παρεμποδίζουν την αποκατάσταση του ατόμου.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (4 από 10)

- **Μεσολαβητικό μοντέλο θεραπείας:** Σε αυτό το μοντέλο, ο λογοθεραπευτής εκπαιδεύει έναν εργάτη αποκατάστασης, έναν εργάτη της κοινότητας ή υποψήφιο για να θέσει σε εφαρμογή το σχέδιο της θεραπείας σε καθημερινές πρακτικές δραστηριότητες και κοινωνικές συνεργασίες. Φυσικά, αυτό το μοντέλο είναι το πιο κατάλληλο όταν μερικές αλλαγές στο σχέδιο θεραπείας είναι προβλέψιμες και δεν χρειάζονται συχνές επανεκτιμήσεις.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (5 από 10)

- Άμεση αποκατάσταση: Τα στάδια της άμεσης αποκατάστασης έχουν οριστεί σε διάφορες περιόδους: της νευρολογικής ανάκτησης, της μετατραυματικής περιόδου, της ανάκτησης συμπεριφοράς και της σύνθεσης του θεραπευτικού προγράμματος. Η περίοδος της πρόωρης ανάκτησης συνήθως αναφέρεται στη χρονική στιγμή που ξεκινά η απώλεια της συνείδησης και τελειώνει στη φάση που ο ασθενής δείχνει ετοιμότητα και συνειδητή ανταπόκριση (Gillis, 1996).

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (6 από 10)

Κέντρο Θεραπείας (ή μονάδα εντατικής θεραπείας)

- Η πρόωρη παρέμβαση για την αποκατάσταση των ασθενών προϋποθέτει τα ακόλουθα: την παρεμπόδιση μετατραυματικών επιπλοκών, τη διέγερση της νευρικής ενεργητικότητας και την παροχή υψηλών ανέσεων για τον ασθενή

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (7 από 10)

- **Εντατική Φροντίδα:** Η αποκατάσταση δεν είναι μια πτυχή της θεραπείας στους χώρους εντατικής φροντίδας, με πιθανή εξαίρεση την υπηρεσία συμβουλευτικής. Επιπλέον, αυτό είναι το σημείο στο οποίο τα περισσότερα άτομα με μετατραυματική εγκεφαλική βλάβη εισάγονται σε μια συνεχή αποκατάσταση.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (8 από 10)

- **Κέντρο αποκατάστασης:** Τυπικά, σ' αυτές τις μονάδες οι θεραπείες παρέχονται σε συγκεκριμένους χώρους και μια ομάδα μπορεί να εργαστεί και σε μια ορισμένη άλλη περιοχή που θα της παραχωρηθεί.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (9 από 10)

- **Χειρισμός της κωματώδους κατάστασης:** Τα προγράμματα διέγερσης από το κώμα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της εντατικής παρακολούθησης. Αυτά τα προγράμματα στοχεύουν στην πιο πρώιμη παρέμβαση με στόχο την παροχή της αισθητήριας διέγερσης ώστε να διευκολύνουν την ανάνηψη από το κώμα.

Γενικά Στοιχεία Αντιμετώπισης ΚΕΚ (10 από 10)

- **Αποκατάσταση κατά την παραμονή στο νοσοκομείο:**
Σε αυτό το στάδιο αποκατάστασης ρόλος του λογοθεραπευτή είναι η προσέγγιση της νοητικής αποκατάστασης του ασθενή. Κύριο μέλημα του πριν την επιλογή της προσέγγισης θα πρέπει να είναι ο σχεδιασμός ενός θεραπευτικού προγράμματος. Είναι σημαντικό να σκεφτεί την θεωρητική βάση πίσω από την επιλογή για μια συγκεκριμένη μέθοδο θεραπείας ή προσέγγισης (Gillis, 1996).

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (1 από 7)

- Ένας λογοθεραπευτής που είναι νέος στην θεραπεία ασθενών με μετατραυματική εγκεφαλική βλάβη (ΜΕΒ) σύντομα θα αναγνωρίσει ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι να προσεγγίσει την νοητική αποκατάσταση. Πριν διαλέξετε μία προσέγγιση και σχεδιάσετε το θεραπευτικό πρόγραμμα, ίσως να θέλετε να επαναλάβετε μερικές από τις ιστορικές προοπτικές της νοητικής αποκατάστασης.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (2 από 7)

- Προσέγγιση εκπαίδευσης με συνδυασμένες ικανότητες: Ο στόχος της προσέγγισης της επανεκπαιδύσεως με συνδυασμένες ικανότητες είναι να αποκαταστήσει τα στοιχεία της νοητικής λειτουργίας με την εξάσκηση των εξασθενημένων ικανοτήτων. Η διαμεσολάβηση εμπλέκει ιεραρχικά οργανωμένα καθήκοντα με ελεγχόμενες αποκλίσεις και συγκέντρωση πληροφοριών.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (3 από 7)

- Η προσέγγιση της λειτουργικής προσαρμογής: Η προσέγγιση της λειτουργικής προσαρμογής έχει στόχο «να αποκαταστήσει τους ανθρώπους, όχι την διεργασία της γνώσης και δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να πετύχουν σε αυτό που θέλουν και κάνουν». Ο στόχος της θεραπείας μπορεί να είναι η επιτυχής επίτευξη μιας λειτουργικής ικανότητας ή η επαναφορά σε μια συνηθισμένη δραστηριότητα.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (4 από 7)

- **Ομαδικές Προσεγγίσεις:** Όπως περιγράφεται η πολυεπιστημονική προσέγγιση αναφέρεται στις δραστηριότητες που περιλαμβάνουν τις προσπάθειες των ατόμων από διάφορους επιστημονικούς κλάδους.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (5 από 7)

- **Λειτουργική Θεραπεία:** Το συντομότερο δυνατόν στην διαδικασία ανάρρωσης, η θεραπεία πρέπει να συγκεντρώνεται σε λειτουργικές επικοινωνιακές δραστηριότητες. Αυτές μπορεί να διευρύνονται σε μία γκάμα από την συμπλήρωση των καθημερινών μενού ενώ ο ασθενής είναι ακόμη στο νοσοκομείο.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (6 από 7)

- **Χρήση Υπολογιστή:** Τα τελευταία χρόνια, μια αυξημένη ποσότητα λογισμικών συστημάτων υπολογιστών έχει εξελιχθεί έχοντας ως στόχο τη νοητική αποκατάσταση. Η χρήση υπολογιστών στη νοητική αποκατάσταση είναι αμφιλεγόμενη.

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΚΕΚ (7 από 7)

- **Περιβαλλοντική αντιστάθμιση:** Ο περιβαλλοντικός έλεγχος αναφέρεται στις διαδικασίες από τις οποίες η σύγχυση και η αναταραχή των ασθενών μειώνονται με τον έλεγχο του περιβάλλοντος του ασθενή για να είναι σε θέση να ελέγχει και να κατανοεί τι συμβαίνει στο περιβάλλον.

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (1 από 9)

- **Εργαλεία Θεραπείας:** Παρόλο που τα προηγούμενα χρόνια υπήρχαν κατάλληλα υλικά θεραπείας για τον πληθυσμό με εγκεφαλική κάκωση, καινούρια υλικά ειδικά σχεδιασμένα για αυτόν τον πληθυσμό έγιναν γρήγορα διαθέσιμα. Επιπλέον, άλλα υλικά μπορούν να προσαρμοστούν στον ασθενή με ΚΕΚ.

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (2 από 9)

- Σε μερικές περιπτώσεις η συγκέντρωση της θεραπείας μπορεί να αλλάξει από τις διαμεσολαβητικές συγκεκριμένες ικανότητες ή να βελτιώσει συγκεκριμένες λειτουργίες στην ανάπτυξη στρατηγικών που θα επανορθώσουν τις επίμονες βλάβες. Αυτή η αλλαγή στη συγκέντρωση είναι ιδιαίτερα απαραίτητη στα τελευταία στάδια της ανάρρωσης.

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (3 από 9)

- Είναι σημαντικό να δημιουργούνται στόχοι και λειτουργικές αποστολές καθώς ο ασθενής προχωράει στα τελευταία στάδια ανάρρωσης. Οι Ylvisaker και Szekeres δηλώνουν: Ο απώτερος στόχος της θεραπείας σ' αυτό το στάδιο είναι η αποτελεσματική και ανεξάρτητη λειτουργικότητα σ' ένα επίπεδο και περιβάλλον που συγκλίνει στις προτραυματικές προσδοκίες.

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (4 από 9)

- **Ανάγνωση και γραφή:** Σ' αυτό το στάδιο αποκατάστασης η θεραπεία των λογοθεραπευτών εστιάζεται στην ανάγνωση και στη γραφή είτε μέσω άμεσης παρέμβασης στην ανάγνωση και στις γραπτές δεξιότητες είτε χρησιμοποιώντας καθήκοντα που απαιτούν γραφή και ανάγνωση (Clark-Wilson J., Giles - Muir G., 2000).

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (5 από 9)

- **Ομιλία:** Για την εξέταση των πραγματολογικών συμπεριφορών και της καθομιλούμενης γλώσσας έχουν αναπτυχθεί πολλές κλίμακες. Παρόλο που ανάμεσα στις κλίμακες υπάρχουν αποκλίσεις, η κάθε μια είναι σχεδιασμένη για να συνδέσει παρόμοιες απόψεις των συμπεριφορών της επικοινωνίας (Gillis, 1996; Hedge, 2001).

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (6 από 9)

- **Μνήμη:** Τελευταία και ιδιαίτερα σημαντική λειτουργία η οποία αποτελεί τον ουσιαστικό λίθο στην παρέμβαση του λογοθεραπευτή είναι η αποκατάσταση στο επίπεδο της μνημονικής διαδικασίας. Η μνήμη μπορεί να καλλιεργηθεί ποικιλότροπα χρησιμοποιώντας συντηρητικά και τεχνολογικά μέσα (Δημητρίου, 1993).

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (7 από 9)

- **Γενίκευση:** Κλινικοί και ασθενείς θα έπρεπε να διαλέξουν προσδιορίσιμα χαρακτηριστικά να δουλέψουν κατά τη διάρκεια της ημέρας. Μετά οι κλινικοί θα πρέπει να εμπλέξουν όσο το δυνατό περισσότερους ανθρώπους στους στόχους των ασθενών (Δημητρίου & Γωνίδα, 1997).

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (8 από 9)

- **Εξάσκηση στο σπίτι:** Οι ασθενείς ξοδεύουν σχετικά λίγο χρόνο στην θεραπεία δομημένου λόγου, ακόμα και σε εντατικά μαθήματα θεραπείας στο σπίτι. Οι κλινικοί θα έπρεπε να βοηθήσουν τους ασθενείς να βρουν χρόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας για εξάσκηση.

Στρατηγικές Θεραπείας στις ΚΕΚ (9 από 9)

Εκπαίδευση αντιστάθμισης διαταραχών

- Όταν μέσω της θεραπείας ένας ασθενής δεν μπορεί να αντιμετωπίσει διαταραχές που έχουν να κάνουν με δραστηριότητες της καθημερινής ζωής, ο στόχος της θεραπείας αλλάζει προς την εκπαίδευση του ασθενή στην αντιστάθμιση αυτών των διαταραχών. Αυτές οι στρατηγικές αντιστάθμισης είναι εσκεμμένες βουλευτικές συμπεριφορές που επιτρέπουν στον ασθενή να εκτελεί δραστηριότητες που διαφορετικά θα ήταν αδύνατο να εκτελέσει.

Εκπαιδευτικά Βίντεο

Εκπαιδευτικά Βίντεο

- Speech Therapy Following Traumatic Brain Injury (TBI)
<https://www.youtube.com/watch?v=UQJ3VFvT7SA>
- TalkTools | Patient with Traumatic Brain Injury:
Intensive Therapy
<https://www.youtube.com/watch?v=A-X8dnQHXR4>
- Melodic Intonation Therapy clip
<https://www.youtube.com/watch?v=zr69bmqBU14>

Βιβλιογραφία

- Clark-Wilson, J., Giles-Muir G., (2000). *Brain Injury Rehabilitation. A Neurofunctional Approach*. επιμέλεια: Καρπαθίου Χ.. (μετάφραση: Μαραθεύτης Ν.). εκδ: Έλλην, Αθήνα.
- Δημητρίου, Α. Π., (1993). *Γνωστική ανάπτυξη. Μοντέλα – Μέθοδοι – Εφαρμογές. Τόμος 1: Piaget και νεοπιαζετιανοί*. εκδ.: ART OF TEXT, Θεσσαλονίκη.
- Δημητρίου, Α., Γωνίδα, Ε., (1997). *Γνωστική ανάπτυξη κατά την εφηβεία*. εκδ: Καστανιώτη, Αθήνα.
- Gillis J. R., (1996). *(TBI)Traumatic Brain Injury*. U.S.A.: Butterworth-Heinemann.
- Hedge, J. (2001). *Pocket Guide to speech and Language Disorders*, U.S.A.: Mosby.

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. Κλινική άσκηση στη Λογοπαθολογία 4. ΤΕΙ
Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO138/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

